ΚΡΙΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΥ

AΣ 1.90

ΕΛΕΝΗΣ ΒΟΪΣΚΟΥ

ΕΝΝΕΑ ΙΣΤΟΡΙΕΣ

Ἡ Ἑλένη Βοΐσκου ἦταν ἀπό τούς πρώτους πνευματικούς ἀνθρώπους τῆς Ἀθήνας πού ἔδειξαν οὐσιαστικό ἐνδιαφέρον γιά τό δράμα τῆς Κύπρου καί τοῦ λαοῦ της. Ἡ ἴδια φρόντισε νά μᾶς βρεῖ, ν' γνωριστεῖ μαζί μας, ἀπό τίς ἀρχές τοῦ 1975. Ἕνας ἄνθρωπος ἁπλός, χωρίς ἐπιτήδευση. Ἦρθε, μ' ἕνα μάτσο χαρτιά καί φωτογραφίες γιά τόν Πίκο Σικελαϊδη, τό δικό μας, καί τή μαρία Ρουσιά. Φίλοι της προσωπικοί κι' ἀγαπημένοι κι' οἱ δυό, ἀπ' τίς εὐτυχισμένες μέρες τῆς Αἰγύπτου, πού ἡ θύμισή τους, τήν κάνει νά δένεται ἀκόμη πιό σφιχτά μέ τί νησί μας. Στή σύντομη γνωριμία μας, μοναδικός της στόχος πῶς νά κάνουμε τό ἔργο τοῦ Σικελαϊδη καί τῆς Ρουσιᾶ πιό γνωστό στό ἑλληνικό κοινό πού κυριολεκτικά τούς ἀγνοεῖ.

Ἄτσι, τό δικό της βιβλίο, πού μόλις εἶχε ἐκδοθεῖ, μέ τόν τίτλο "Ἐννέα Ἱστορίες πέρασε τότε, σχεδόν ἀπαρατήρητο ἀπό δική της ὑπερβολική σεμνότητα καί ἀπό δική μας σχεδόν ἐγωϊστική προσήλωση σ' ὅτι ἀφορροῦσε τό νησί καί τά τρίψυχά του... Ἀπολογούμαστε γιά τή καθυστερημένη παρουσίαση, πού ἴσως μάλιστα νά εἶναι καί περιττή μετά ἀπό τή βράβευση τοῦ βιβλίου μέ τό κρατικό βραβεῖο πεζογραφίας. Ἀστόσο γνωρίζοντας τούς Ἕλλάδας πόσο ἡ Ἑλένη Βοΐσκου ἀγαπᾶ τήν Κύπρο ἔνησεμάλιστα ἐδῶ γιά ἕνα διάστημα θά θέλαμε νά γνωρίσουμε αὐτό τό θαυμάσιο πεζογράφημα στούς ἀναγνῶστες μας.

Τό βιβλίο "Ἐννέα Ἱστορίες" ἀποτελεῖται ἀπό ὀκτώ διηγήματα καί μιά νουβέλλα μέ τόν τίτλο "Παρίδες", κι' εἶναι τό δέκατο στή σειρά βιβλίο τῆς συγγραφέως. Σέ ὕφος τολμηρά πρωτότυπο, γλῶσσα ἁπλή σάν καθημερινή κουβέντα, στά ἐνιά αὐτά διηγήματα της ἡ Βοΐσκου καταπιάνεται λίγο πολύ μ' ὅλες τίς πτυχές αὐτοῦ τοῦ τεράστιου τρίψυχατος πού λέγεται μεταπολεμική Ἑλλάδα. Κατοχή, ἐμφύλιος, μετανάστευση, προσφυγιά, γραφειοκρατεία, ξενομανία, δουλοπρέπεια, ἀντίσταση, παλληκαριά, λέξεις πού πρυθενά ἀλλοῦ δέν τίς βρίσκεις τόσο ἀνάκατες καί τόσο ἀστραστερές ὅσο στό ἑλληνικό μωσαϊκό, παρελαύνουν κι' ἀναλύονται μέ ρωμαϊκή σοφία ἀνάμεικτη μέ εἰρωνία καί οἶκτο ἀπ' τήν Ἑλένη Βοΐσκου. Κι' ἀνάμεσα τους, σάν διάφανο φόντο τοποθετοῦντα τά γεγονότα τοῦ καιροῦ μας πού κατακλύζουν ὅλο τόν κόσμο. Ἀκόμη πέρα ἀπό τό ἔμπειρο γράφιμο, τήν τέλεια διαγραφή τῶν χαρακτήρων, τήν συναρπαστική πλοκή αὐτό πού χαρακτηρίζει τό βιβλίο τῆς Ἑλένης Βοΐσκου εἶναι ἡ πυκνότητα τοῦ περιεχομένου, κι' ἡ σωστή ἰδεολογική τοποθέτηση τῆς συγγραφέως του.

θαρρεῖα

ΕΛΛΗ ΠΑΙΟΝΙΔΟΥ

Πρόσφυγας ~~xxx~~ ἀπό τήν Αἴγυπτο, ἡ συγγραφέας, κουβαλάει μαζί της πρός τήν μεγάλη πατρίδα, τήν Ἑλλάδα, τά ὄνειρα τά ἐφηβικά. Γι' αὐτήν πατρίδα ~~xxxxx~~ θάπεῖ " νά τήν ἀγαπᾶς καί 'νά σ' ἀγαπᾶει. Πάχεις ~~μ~~ιά τίμια δουλειά κι' ὁ κόπος σου νά πληρώνεται δίκαια. Καί νά νιώθεις περήφανος γιά ὅτι γίνεται στήν πατρίδα σου. Καί προπαντός ἐλεύθερος."

Στή νουβέλλα "Πατρίδες " πού ὅπως ὑποσημειώνει ἡ συγγραφέας μαζί μέ τά μυθιστορήματα της " Ὁ Παλμόστῆς ζωῆς μας" (1956) καί "Ἀνοίξτε τίς πόρτες " (1964') ἀποτελεῖ μιά ἑνότητα πού καλύπτει τήν περίοδο 1945-1963, ἡ Ἑλένη Βοΐσκου ἀναλύει γραμμή μέ γραμμή, κεφάλαιο μέ κεφάλαιο ὅλατά συναισθήματα πού ἀκολούθησαν αὐτό τό πρῶτο ἐφηβικό ὄνειρο γιά τήν μεγάλη πατρίδα. Νοσταλγία, συγκίνηση, πρῶτες ἀπογοητεύσεις, πίκρα, ~~xxx~~ ταπεινώσεις, δυστυχία, συμβιβασμός ἀλλά καί ἐλπίδα πώς ὅλα θ' ἀλλάξουν, πώς αὐτή ἡ πατρίδα πού πλάσαμε μέ τόση ἀγάπη τελικά θά φανεῖ μέσα ἀπό ὅλα τά περιβλήματα πού τῆς φόρεσαν τά τραύματα τόσων χρόνων.

Ὅλη τήν πικρή του εἰρωνεία, τό βιβλίο τῆς Ἑλένης Βοΐσκου δέν εἶναι βιβλίο ἀπαισιοδοξίας. Γιατί, στίς ἀποφασιστικές, ὅσο καί τραγικές μέρες τῆς δικῆς μας ἰδιαίτερης πατρίδας ἕνα τέτοιο βιβλίο ἀξίζει νά διαβαστεῖ . Γιατί στίς σελίδες του ὁ ἀναγνώστης θά δεῖ ἕνα μέρος ἀπό τό δικό του δράμα, ἀλλά καί ἕνα μέρος ἀπό τήν δική του ἐλπίδα πώς δέν μπορεῖ, κάτι θ' ἀλλάξει στό τέλος.

Ἐν εἶναι τυχαῖο τό γεγονός πού τό ~~xxxxxxxxxxx~~ βιβλίο κλείνει μέ μιά κηδεία ἀγωνιστῆ, προφανῶς τήν κηδεία τοῦ Λαμπράκη. Ἐκεῖ συναντιῶνται ὅλοι, πρόσφυγες καί μή, μέχρι καί δυό ἀστυνομικοί τούς ψιθυρίζουν "εἴμαστε μαζί σας". Καί μ' ἕνα ὡραῖο ~~xxxxxxxxx~~ συμβολισμό ~~xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx~~ ἡ τελευταία παράγραφος τοῦ βιβλίου ὁλοκληρώνεται μέ ἕνα θαυμαστό ψάρι πού τρεῖς μέρες ἦταν κλεισμένο μέσα στή σπηλιά καί τήν τέταρτη μέρα βγῆκε κι' ἄρχισε " νά τραβάει παιγνιδίζοντας καί πίσω ἄνοιγε ἕνας δρόμος κι' ἄλλαζε τό χρῶμα τοῦ νεροῦ, καί τραβοῦσε πίσω του μιά μακριά οὐρά- πλῆθος ψάρια πού πήγαινε ἀνατολικά καί κάθετα νά χαθεῖ μές στόν ὁρίζοντα καί νά φτάσει ἄλλες θάλασσες."